

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ АВТОРСЬКИХ І СУМІЖНИХ ПРАВ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Володимир Дроб'язко,
*завідувач сектора суміжних прав відділу
авторського права і суміжних прав НДІ
інтелектуальної власності НАПрН України,
кандидат філологічних наук*

Кримінально-правова відповідальність — це вид юридичної відповідальності, суть якого полягає в застосуванні судом від імені держави до особи, що вчинила злочин, державного примусу у формі покарання [1].

Законодавство США передбачає кримінальну відповідальність за піратство у сфері авторського права зокрема грошові штрафи та позбавлення волі. Закони про кримінальну відповідальність за порушення авторських прав містяться в розділі 17, ст. 506(а) і розділі 18, ст. 2319 Зводу законів США (незаконне відтворення та розповсюдження товарів, які охороняються авторським правом). Кримінальна відповідальність настає також за «суміжні» правопорушення у вигляді незаконного запису «живих» виступів, так само як і незаконне відтворення та поширення таких нелегальних записів (розділ 18, ст. 2319А Зводу законів США).

Кримінальна відповідальність також допускається за торгівлю упаковками комп'ютерних програм (розділ 18, ст. 2318 Зводу законів США).

Оскільки збитки, заподіяні несанкціонованим поширенням товарів, які охороняються авторським правом, сягають досить великих розмірів, то незалежно від того, чи стягує особа, яка займається піратством, плату за свої копії чи роздає їх безкоштовно (як це буває у випадках піратського зловживання авторським правами в мережі Інтернет), навмисний характер право-

порушення є настільки значним, що за їх вчинення настає кримінальна відповідальність. Хоча в США комерційна вигода чи приватна фінансова користь не є умовою настання кримінальної відповідальності, доказ наявності таких мотивів є обставиною, що обтяжує вину та збільшує розміри можливих мінімальних покарань.

За законодавством США для обвинувачення у скоєнні злочину у сфері авторського права повинні існувати чотири обов'язкових елементи. Щоб підтвердити обвинувачення відповідно до ст. 506(а) Зводу законів США, потрібно довести, що авторські права на твір є чинними; ці права були порушені обвинуваченими; авторські права були порушені навмисне; певна кількість примірників товарів, яка перевищує граничний поріг, була продана або запропонована для незаконного розповсюдження (останнє потрібно, щоб довести вину в певних злочинах).

Прокурорами можуть також пред'являтися обвинувачення в порушенні заборони на торгівлю контрафактними упаковками комп'ютерних програм у разі, коли правопорушник знав, що діє протиправно.

Спроби скоїти злочин забороняються так само, як і злочин. Кримінальна відповідальність настає також за змову на вчинення злочину.

Відповідно до кримінального законодавства, підлягають покаранню тільки навмисні правопорушення. Необов'язково, щоб обвинувачений знав, що

своїми діями він порушує закон про авторське право. Досить того, щоб він усвідомлював лише протиправний характер своїх дій. Часто умисел доводять за допомогою непрямих доказів.

До 1997 року законодавство США про авторське право передбачало кримінальну відповідальність лише у випадках, коли порушення авторських прав приносило комерційну користь або фінансову вигоду. З огляду на шкоду, яку завдає безкоштовне поширення через мережу Інтернет незаконно вироблених товарів, комп'ютерних програм і фільмів, США переглянули своє законодавство та вилучили з нього положення, якими передбачалося необхідність доводити наявність комерційної користі чи вигоди.

Кваліфікація порушення авторських прав як злочину можлива лише у випадку, коли обвинувачений порушує два найважливіші права — право на відтворення та право на розповсюдження. Для настання кримінальної відповідальності за порушення авторських прав, зазвичай, необхідні чотири основні передумови: 1) твори охороняються авторським правом, і ця правова охорона не втратила чинності; 2) ці авторські права порушені обвинуваченим шляхом несанкціонованого відтворення чи розповсюдження твору, що охороняється авторським правом; 3) обвинувачений діяв навмисно; 4) обвинувачений відтворив і (чи) поширив принаймні 10 копій, як мінімум, одного твору, що охороняється авторським правом, із загальною роздрібною ціною, що перевищує 2500 дол. США протягом періоду тривалістю 180 днів.

Гранична роздрібна ціна розраховується, виходячи з ціни законно виготовленого примірника твору, який було продано з офіційного дозволу власника авторського права у звичайних комерційних каналах збуту, а не виходячи із ціни, за якою обвинувачений поширював або намагався поширювати виготовлені ним примірники.

Кваліфікація порушення авторських прав як дії (*misdeemeanor*), можлива або у випадках, коли нема адекватного доказу того, що таке діяння підпадає під кваліфікацію злочину, або коли порушені інші права, окрім прав на відтворення та (або) розповсюдження. Для кваліфікації порушення авторських прав як дії, необхідні такі передумови: 1) існує твір, який охороняється авторським правом, і ця правова охорона не втратила чинності; 2) ці права порушені обвинуваченим шляхом незаконного відтворення, розповсюдження, публічного виконання, публічного показу або створення незаконних похідних версій твору, що охороняється авторським правом; 3) обвинувачений діяв з умислом; 4) порушення було скоєно з метою отримання комерційного прибутку чи особистої фінансової вигоди (у цьому випадку граничні вимоги не враховуються), або шляхом відтворення чи розповсюдження як мінімум одного примірника твору, що охороняється авторським правом, за загальною роздрібною ціною, що перевищує 1000 дол. США, потягом періоду тривалістю 180 днів.

Кримінальні покарання за порушення авторських прав призначаються як у випадках скоєння злочину, так і у випадках, скоєння дій, незалежно від виду твору, що копіювався. Для настання кримінальної відповідальності за торгівлю контрафактною упаковкою комп'ютерних програм не потрібне перевищення будь-яких мінімальних порогів продаж.

Передбачені законом покарання за порушення авторських прав у США містяться в розділі 18, ст. 2329 Зводу законів США. За скоєння дії особа може бути засуджена до позбавлення волі строком до 1 року та (або) на неї може бути накладено штрафи на суму до 100 000 дол. США. За скоєння злочину, що стосується відтворення чи поширення як мінімум одного твору, що охороняється авторським правом,

протягом періоду тривалістю 180 днів, у кількості одного або більше примірників, за загальною роздрібною ціною, що перевищує 2500 дол. США, максимальне покарання може становити 5 років позбавлення волі, якщо підсудний діяв з метою отримання комерційної користі або особистої фінансової вигоди. Якщо таку мету не виявлено, то максимальний строк позбавлення волі сягає 3 років. Крім цього може бути накладений штраф, максимальний розмір якого досягає 250 000 дол. США. Решта порушень кримінального законодавства є проступками, що караються максимальним штрафом у розмірі 100 000 дол. США та (або) позбавленням волі на строк не більший за 1 рік. Усі перераховані покарання та штрафи накладають на осіб, засуджених уперше.

За торгівлю контрафактними упаковками комп'ютерних програм максимальне покарання для осіб, які засуджені вперше, таке ж саме, як і для порушників авторських прав.

Особи, що раніше притягалися до кримінальної відповідальності за порушення авторських прав, підлягають позбавленню волі на строк до 10 років. За відсутності у кримінальній справі фінансової мотивації підсудний може бути ув'язнений на строк до 3 років, якщо це його перша судимість; коли ж це особа, котра засуджується повторно, вона може отримати до 6 років позбавлення волі.

Для того щоб встановити наявність злочинного умислу, необхідно довести, що обвинувачений навмисно порушував авторські права. Йдеться про докази, які свідчать: що обвинувачений вчиняв подібні дії у минулому; що обвинувачений фактично отримав попередження або повідомлення про незаконний характер своїх дій; що обвинувачений визнав своє поведіння неналежним; про отримання обвинуваченим повідомлення про те, що його поведінка призводить до порушення авторських прав [2].

Закон 1988 року Великобританії містить два положення, спрямовані на надання правовласникам можливості припинити дії осіб, які сприяють одержанню третіми особами несанкціонованого правовласником доступу до охоронюваного твору.

1. Стаття 296 регулює особливості використання випущених в обіг у електронній формі творів, які забезпечені системами захисту проти відтворення.
2. Норма ст. 298 названого Закону покликана захищати інтереси осіб, які стягують плату за прийом програм, переданих в ефір або по кабельних мережах із території Великобританії, або здійснюють трансляції в закодованій формі з території Великобританії. За одержання доступу до прийому таких програм за допомогою протиправних методів, а також несанкціонованого правовласником виготовлення, збуту і ввезення пристроїв з дешифрування встановлена кримінальна відповідальність (статті 287, 297А) [3].
3. Згідно зі ст. 297А Закону особа, що виготовляє, імпортує, продає або пропонує для здавання у прокат, пропонує або виставляє для продажу чи здавання у прокат, або рекламує для продажу або здавання у прокат будь-який недозволений декодер, повинна бути звинувачена у вчиненні злочину і нести відповідальність: при засудженні в порядку сумарного провадження — у вигляді штрафу, що не перевищує встановлений законом мінімум; при засудженні за обвинуваченим актом у вигляді ув'язнення на строк, що не перевищує двох років, або у вигляді штрафу, або й те, й те.

Кримінальна відповідальність за порушення авторського права передбачена також ст. 107 Закону, відповідно до якої:

- 1) особа здійснює правопорушення, якщо без дозволу власника автор-

ського права: виготовляє для продажу чи здавання в прокат; ввозить до Великобританії не для особистого та домашнього використання, використовує під час комерційної діяльності з метою вчинення будь-якої дії, що порушує авторське право: продає або здає у прокат, пропонує або експонує для продажу або здавання у прокат, публічно показує або розповсюджує необмеженому колу осіб, розповсюджує під час комерційної діяльності іншим способом, який завдає шкоди власникові авторського права, об'єкт, який, на переконання особи або за її ймовірним припущенням, є неправомірною копією твору, що охороняється авторським правом;

- 2) особа здійснює правопорушення, якщо: виготовляє об'єкт, спеціально розроблений або пристосований для виготовлення копій конкретних творів, охоронюваних авторським правом; володіє таким виробом, думаючи або маючи підстави припускати, що він може бути використаний для виготовлення контрафактних копій для продажу або здавання в оренду, чи для використання під час комерційної діяльності;
- 3) якщо авторське право порушено (за винятком прийому передачі для ефірного мовлення чи програми кабельного мовлення): шляхом публічного виконання літературного, драматичного або музичного твору, або шляхом програвання чи демонстрації для невизначеного кола осіб звукозапису або фільму, будь-яка особа, що забезпечила таке виконання, програвання або показ твору, вважається правопорушником, якщо вона знала або мала підстави припускати, що авторське право було порушено.

Особа, винна у вчиненні вище зазначених правопорушень несе відповідальність: при засудженні в порядку

сумарного провадження — позбавлення волі строком не більше ніж 6 місяців або штраф, який не перевищує встановлений законом мінімум, або обидва покарання; при засудженні за обвинувачуваним актом — позбавлення волі на строк не більший за 2 роки чи штраф, чи обидва покарання.

Особа, винна в будь-яких інших порушеннях, відповідно до цієї статті несе відповідальність у порядку сумарного провадження — позбавлення волі строком не більш ніж 6 місяців або штраф, або обидва покарання [4].

Відповідно до **Закону 1965 року Німеччини**, певні вчинки зумовлюють кримінальну відповідальність: міри покарання від штрафу до тюремного ув'язнення строком до 3 років. Кримінально карані незаконне використання охоронюваних товарів (§ 106); неправомірне навмисне нанесення позначення автора на оригінал і копії твору образотворчого мистецтва (§ 107); неправомірне навмисне порушення суміжних прав (§ 108). Якщо особа, здійснюючи дії, згадані в §§ 106–108, робить це на комерційній основі, покаранням є ув'язнення строком до 5 років або штраф. Спроба вчинити таке порушення підлягає покаранню (§ 108a).

Порушення відповідно до §§ 106–108 названого Закону переслідується тільки за заявою, якщо органи, що порушують і здійснюють кримінальне переслідування в межах своєї компетенції, не вирішать, що офіційне кримінальне переслідування обґрунтоване задля суспільних інтересів (§109).

Об'єкти, пов'язані з порушеннями, можуть бути конфісковані згідно з § 74a Кримінального кодексу Німеччини. Якщо вимоги, згадані в §§ 98 і 99, розглянуті під час судових справ згідно з положеннями Кримінально-процесуального кодексу Німеччини щодо компенсації потерпілій стороні (§§ 403–406c), положення про конфіскацію не застосовуються (§ 110).

Якщо у справах згідно з §§ 106–108a покарання було оголошено, суд за за-

АВТОРСЬКЕ ПРАВО

явою потерпілої сторони, коли остання може довести обґрунтований інтерес, наказує опублікувати рішення. Характер публікації встановлюється у рішенні (§ 111).

Законом передбачені детальні заходи, що їх застосовують митні органи (§ 111а Закону).

Розділ III (§§ 112–119) Закону 1965 року присвячений детальній регламентації питань примусового виконання судового рішення: щодо грошової компенсації авторам (§§ 113–114), правонаступникам авторів (§§ 115–117), авторам наукових видань і фотографам (§ 118), а також за певні пристрої (§ 119).

Щодо власності на літературні і художні твори, ст. L 331-1 Кодексу інтелектуальної власності Франції (далі — КІВ Франції) дозволяє потерпілій стороні «порушувати кримінальну справу відповідно до загальних правових норм», тобто в суді першої інстанції відповідного магістрату.

Відповідні положення щодо власності на літературні та художні твори містяться у статтях L 335-1–L. 335.9 і L 323-1–L. 323 7 КІВ Франції, а також у статтях 410-1; 411-6–411-8 Кримінально-процесуального кодексу Франції (далі — КПК Франції). Перший параграф ст. L 335-2 КІВ передбачає, що «будь-яка копія творів, музичних творів, рисунків, картин або інших друкованих чи графічних творів, зроблена повністю або частково з порушенням законодавства і нормативних документів, які регулюють питання власності авторів, становить порушення». «Продаж, експорт та імпорт піратських творів» також становить порушення (§ 3 ст. L 335-2 КІВ Франції).

Згідно зі ст. L 335-3 КІВ Франції «будь-яке відтворення, виготовлення чи розповсюдження інтелектуального твору будь-якими способами з порушенням авторських прав, установлених і регульованих законом, також становить порушення авторських прав». Порушення будь-яких прав ав-

тора комп'ютерних програм, визначених у ст. L 122-6 КІВ Франції, також становить правопорушення.

Стаття L 335-4 КІВ Франції відносить до правопорушення в галузі суміжних прав «будь-яку фіксацію (запис), відтворення, передання або надання публіці за плату або безоплатно, теле-трансляцію вистави, фонограми, відеограми чи програми, зроблених без одержання необхідного дозволу виконавця, виробника фонограми або відеограми чи телекомунікаційної установи з аудіовізуальних творів».

Зазначена стаття також передбачає санкції за «будь-яке ввезення або вивезення фонограми чи відеограми, здійсненне без дозволу виконавця або виробника, коли такий дозвіл необхідний» (§ 2 ст. L 334-4 КІВ Франції) і за «невиплату винагороди, належної автору, виконавцеві або виробникові фонограми чи відеограми у разі приватного копіювання, публічної передачі або телетрансляції фонограми» (третій абзац ст. L 335.4 КІВ Франції). Статті L 323-1–L. 323-7 КІВ Франції передбачають покарання за посягання на «автоматичні системи передачі даних». Правопорушеннями, охоплюваними цими статтями, є «факт незаконного доступу чи перебування в усіх або частині автоматичної системи передачі даних, факт перешкоджання або зміни режиму роботи такої системи чи факт незаконного введення даних до такої системи або незаконну зміну чи знищення наявних у ній даних».

Стаття 410 КПК Франції називає суттєві елементи французької культурної спадщини серед фундаментальних інтересів країни. Порушення цих інтересів у формі надання документів, комп'ютерних даних іноземній державі тягне кримінальне покарання, передбачене статтями 411-6–441-8 КПК Франції.

Стаття L 335-2 КІВ Франції передбачає за «порушення прав на твори, опубліковані у Франції або за кордоном», а також за «продаж, вивезення

і ввезення контрафактних творів» покарання у вигляді тюремного ув'язнення на 2 роки або штрафу. Ст. L 335-4 КІВ Франції передбачає аналогічні санкції за «будь-яке фіксування (запис), відтворення, передачу або надання публіці за плату чи безоплатно, або будь-яку телетрансляцію вистави, фонограми, відеограми чи програми, здійснені без одержання необхідного дозволу виконавця, виробника фонограми чи відеограми або телекомунікаційної установи з аудіовізуальних творів... »

Стаття L 335-9 КІВ Франції подвоює покарання, якщо правопорушення, передбачені статтями L 335-2–L 335-4, здійснюються повторно чи порушник пов'язаний зі стороною, що постраждала, контрафактними відносинами.

Незаконний доступ або перебування у всій чи в певній із частин автоматичної системи обробки даних карається тюремним ув'язненням на 1 рік (ст. 323-1 КПК Франції). Перешкодження або заміна роботи такої системи, або незаконне введення даних до такої системи, або незаконна зміна чи знищення наявних у ній даних караються тюремним ув'язненням строком на 3 роки (статті 323-1 і 323-3 КПК Франції). Стаття 323-4 КПК Франції передбачає, що «участь в організованій групі чи вступ у зговір з метою підготовки одного або більше правопорушень, зазначених у статтях від 323-1 до 323-3, при вчиненні одного або більше конкретних випадків караються у вигляді тих же санкцій, передбачених за таке правопорушення або за правопорушення, за яке караються найбільшою мірою».

Правопорушення з виготовлення чи розповсюдження творів, фонограм або відеограм караються штрафом у розмірі 1 млн франків (в поєднанні з тюремним ув'язненням).

Аналогічний штраф накладається у разі «невиплати винагороди, належної автору, виконавцеві, виробникові фонограми чи відеограми за приватного

копіювання, публічного показу або телетрансляції» (третій абзац ст. L 335-4 КІВ Франції).

Згідно зі ст. L 335-9 КІВ Франції зазначені покарання подвоюються в разі повторного порушення.

Стаття L 335-8 КІВ Франції передбачає кримінальну відповідальність юридичних осіб за названі вище правопорушення і містить відсилку до Кримінального кодексу Франції (далі — КК Франції), згідно зі ст. 131-38 якого максимальний штраф, що накладається на юридичних осіб, становить суму, що дорівнює п'ятикратній сумі штрафу, визначеного відповідно до законодавства для фізичних осіб.

Незаконний доступ до автоматизованої системи даних карається штрафом на додаток до тюремного ув'язнення (ст. 323-1 КПК Франції). Перешкодження або зміна режиму роботи такої системи, або незаконне введення даних до такої системи, або незаконна зміна або знищення наявних у ній даних караються штрафом у поєднанні з тюремним ув'язненням (статті 323-2 і 323-3 КПК Франції). Стаття 323-4 КПК Франції з посиланням на вищезазначене передбачає ті ж самі санкції за участь у групі «хакерів».

Стаття 323-6 КПК Франції передбачає кримінальну відповідальність юридичних осіб на підставі відсилок до статей 131-38 і 131-39 КК Франції. Отож розмір штрафу, накладеного на юридичних осіб, залежить від вчиненого злочину.

Згідно зі статтями L 335-6 і L 335-7 КІВ Франції, у разі винесення вироку «суд має право наказати здійснити конфіскацію всього або частини доходу, одержаного внаслідок порушення прав, і конфіскувати всі фонограми, відеограми, вироби та копії, що порушують права або які були незаконно відтворені, а також обладнання, спеціально встановленого для вчинення правопорушення» (ч. 1 ст. L 335-6 КІВ Франції).

Конфісковані доходи, вироби й обладнання передаються стороні, що по-

АВТОРСЬКЕ ПРАВО

страждала, чи її правонаступникам як компенсація без втрати права на одержання виплати за завдану шкоду (ст. L 335-7 КІВ Франції).

Стосовно порушень, здійснюваними фізичними особами щодо автоматизованих банків даних і баз даних, ст. L 323-5 КІВ Франції передбачає «конфіскацію об'єкта, використаного чи призначеного для використання з метою здійснення правопорушення, або об'єкта, що є результатом вчиненого правопорушення, за винятком об'єктів, які підлягають поверненню».

Крім того, § 2 ст. L 335-6 КІВ Франції встановлює, що суд має право наказати здійснити за рахунок засудженої особи оприлюднення судового рішення та його повну або часткову публікацію в газетах, які вибере суд, проте витрати на публікацію не мають перевищувати розмір накладеного штрафу.

Стаття L 335-5 КІВ Франції передбачає, що «суд може розпорядитися про повне чи часткове, постійне або тимчасове (на період, що не перевищує 5 років) закриття підприємства, яке слугувало для здійснення злочину», а також про здійснення за рахунок засудженої особи пов'язаних з цим заходів у разі, якщо відбувається звільнення персоналу.

Щодо цивільної відповідальності юридичних осіб ст. L 335-8 КІВ Франції містить відсилання до ст. L 131-39 КК Франції, згідно з якою юридичні особи, крім суспільно-правових юридичних осіб або професійних організацій, можуть бути піддані одному або більше з таких покарань у поєднанні з конфіскацією, публікацією та закриттям, згаданими вище: постійна чи тимчасова (на 5-річний період) заборона прямого або опосередкованого виконання однієї або більше професійних або соціальних функцій; випробувальний строк максимум на 5 років; вилучення з програми урядової допомоги на постійний строк чи на період максимум у 5 років; заборона на публічну емісію на постійний строк або

на строк максимум 5 років; заборона на випуск чеків (з певним винятком) або користування кредитними картками на період максимум у 5 років.

У разі правопорушень, пов'язаних з автоматизованою системою обробки даних, ст. L 323-5 КІВ Франції передбачає, що фізичні особи, які здійснили один із названих вище злочинів, повинні бути піддані таким покаранням на додачу до покарань, застосованих до юридичних осіб (зокрема й конфіскація виробів або обладнання, публікація судового рішення та закриття однієї чи більше організацій компанії): позбавлення цивільних прав максимум на 5 років; заборона максимум на 5 років займати суспільно-державні пости або здійснювати професійні або соціальні функції, у зв'язку з якими або в межах яких було здійснено цей злочин.

Стаття L 323-5 КІВ Франції містить відсилання до ст. 131-39 КК Франції щодо інших санкцій, відмінних від штрафів, застосованих до юридичних осіб [5].

03.08.2006 року у Франції набрав чинності Закон про авторське право і суміжні права в інформаційному суспільстві (Закон DADVSI). Згідно із законом, розробка, публікація, популяризація чи розповсюдження об'єктів для обходу технічних засобів захисту від копіювання записів є злочином, що карається ув'язненням строком до трьох років та штрафом до 300 000 євро [6].

Кримінальна відповідальність за порушення авторського та суміжних прав установа ст. 146 **Кримінального кодексу РФ** (далі — КК РФ).

Згідно з ч. 1 ст. 146 КК РФ присвоєння авторства (плагіат), якщо це діяння завдало великої шкоди автору чи іншому правовласнику, карається штрафом у розмірі до 200 000 руб. або в розмірі заробітної плати чи іншого доходу засудженого за період від 180 до 240 годин, або арештом строком від 3 до 6 місяців. У примітці до ст. 146 КК РФ визначено, що діяння визна-

ється вчиненням у великому розмірі, якщо вартість примірників творів або фонограм чи вартість прав на використання об'єктів авторського права і суміжних прав перевищує 50 000 руб.

Згідно з ч. 2 ст. 146 КК РФ, незаконне використання об'єктів авторського права чи суміжних прав, а також придбання, збереження, перевезення контрафактних примірників творів або фонограм з метою збуту, вчинені у великому розмірі, караються штрафом у розмірі до 200 000 руб. або в розмірі заробітної плати чи іншого доходу засудженого за період до 18 місяців, або обов'язковими роботами строком від 180 до 240 годин, або позбавленням волі строком до 2 років.

Частина 3 ст. 146 КК РФ встановлює кваліфікаційні ознаки, за наявності яких вчинення дій, зазначених у ч. 2 тієї ж статті, розглядатиметься як тяжчий злочин і за його вчинення може застосовуватися покарання у вигляді позбавлення волі строком до 6 років. До таких кваліфікаційних ознак віднесені випадки вчинення діяння: групою осіб за попередньою змовою або організованою групою; в особливо великому розмірі; особою з використанням свого службового становища. За наявності хоча б однієї з цих ознак винні караються позбавленням волі строком до 6 років і штрафом у розмірі до 500 000 руб. або у розмірі заробітної плати чи іншого доходу засудженого за період до 3 років або без такого. Згідно з приміткою до ст. 146 КК РФ передбачені нею діяння визнаються вчиненими в особливо великому розмірі, якщо вартість примірників творів або фонограм чи вартість прав на використання об'єктів авторського права і суміжних прав перевищує 250 000 руб. [7].

Кримінальний кодекс Швеції (ч. 2 «Про злочини», глава 14) містить ст. 5

«Про злочини, пов'язані з фальсифікацією», в якій визначено: «Особа, що без дозволу поставить або іншим чином підробить ім'я чи підпис іншої особи на творі мистецтва або зробить це щодо художнього твору або відносно іншого подібного твору й таким чином продемонструє, що остання підтверджує своє авторство на твір, повинна бути засуджена за підробку підпису до тюремного ув'язнення строком не більше ніж на 2 роки або, якщо злочин є малозначним, до штрафу чи тюремного ув'язнення строком не більшим від 6 місяців».

Якщо злочин є тяжким, то тюремне ув'язнення має бути призначено строком не менше 6 місяців і не більше 4 років [8].

Кримінальний кодекс Нідерландів (книга 2 «Злочини», розділ XXV «Обман») містить ст. 326в, згідно з якою: «Строк тюремного увезення не більший від 2 років або штраф 5-ї категорії* повинні бути призначені:

- 1) особі, що на або у творі літератури, науки, мистецтва та ремесла неправдиво ставить чиєсь ім'я або чийсь знак з метою створити видимість, що цей твір був створений особою, чиє ім'я ачи бо знак вона поставила на ньому або в ньому;
- 2) особі, що навмисно продає, пропонує до продажу, доставляє, має в наявності з метою продажу чи ввозить у європейську частину Королівства твір літератури, науки, мистецтва чи ремесла, на якому або в якому було неправдиво поставлено чиєсь ім'я або чийсь знак чи справжнє ім'я або чийсь справжній знак, що були сфальсифікованими, як нібито цей твір було створено особою, чиє ім'я або знак неправдиво поставлені» [9].

В Іспанському Кримінальному кодексі (1995 рік) встановлені санкції

* Стаття 23 (ч. 4) Кримінального кодексу Нідерландів визначає: «Існує 6 категорій: перша категорія — 500 гульденів; друга категорія — 5000 гульденів; третя категорія — 10 000 гульденів; четверта категорія — 25 000 гульденів; п'ята категорія — 100 000 гульденів; шоста категорія — 1 млн гульденів».

для специфічних порушень прав інтелектуальної власності. Так, у ст. 270 зазначено: «Підлягає покаранню позбавленням волі строком від 6 місяців до 2 років або штрафом, відтворення, плагіат, розповсюдження або сповіщення публіці повністю твору чи часткового літературного, художнього або наукового твору або його переробка, виконання або художнього виступу, зафіксованого на будь-якому виді носія, або оповіщення будь-якими засобами без дозволу власників відповідних прав інтелектуальної власності чи їхніх правонаступників».

Ті ж покарання застосовуються до будь-якого навмисного ввезення чи продажу примірників таких творів або відтворення/виробництва без посилення на відповідний дозвіл. Такі ж

покарання застосовуються до виготівника або того, хто створив умови для доступу, або володіє будь-якими засобами, спеціально призначеними для полегшення недозволеного знищення чи нейтралізації будь-яких технічних засобів, які слугують для охорони комп'ютерних програм [6].

Отже, аналіз кримінально-правової відповідальності за порушення авторських і суміжних прав у США, Великобританії, Німеччині, Франції, Швеції, Нідерландах та Іспанії свідчить про посилення у світі до осіб, що вчинили злочин, державного примусу у формі покарання. ♦

Список використаних джерел

1. Міллер А. Й. *Відповідальність кримінальна* / А. Й. Міллер, С. Д. Шапченко // *Юрид. енциклопедія : в 6 т. — Т. 1. — К. : Укр. енцикл., 1998.*
2. *Захист інтелектуальної власності : норми міжнародного і національного законодавства та їх правозастосування : практичний посібник* / І. Е. Василенко, Доріс Лонг, В. С. Дроб'язко, В. О. Шаров, Патриція Рей, Т. М. Шевелева. — К. : К.І.С., 2007.
3. *Гражданское, торговое и семейное право капиталистических стран : сб. нормативных актов : авторское право.* — М. : Изд-во Университета дружбы народов, 1989.
4. *Законодательство зарубежных стран по авторскому праву и смежным правам: Германия, Соединенное Королевство, Франция.* — М. : ФИПС, 2002.
5. Корчагин А. Д. *Правовое регулирование борьбы с контрафактом в России и за рубежом: сравнительный анализ* / А. Д. Корчагин // *Интеллектуальная собственность. Контрафакт. Актуальные проблемы теории и практики : сб. научн. трудов.* — Т. 2. — М. : Юрайт, 2009.
6. *Сравнительный анализ юриспруденции в сфере авторского права* / Программа ТАСИС — *Интеллектуальная собственность.* — М., 2007.
7. Близнец И. А. *Авторское право и смежные права : учебн.* / И. А. Близнец, К. Б. Леонтьев. — М. : Проспект, 2010.
8. *Уголовный кодекс Швеции.* — СПб. : Юридический центр «Пресс», 2001.
9. *Уголовный кодекс Голландии.* — СПб. : Юридический центр «Пресс», 2001.

Надійшла до редакції 23.06.2013 року